

Šabľa M1940 pre maďarských peších žandárov

Slovo žandár označuje príslušníka poriadkových síl vojenského charakteru, ktoré ako prvé vznikli v revolučnom Francúzku. Vychádza z francúzskeho slova gendarmerie, označujúceho ozbrojencov. Na našom území sa prvýkrát objavilo Cisárske žandárstvo (k.k. Gendarmerie

, Császári Zsandárság)

v čase Bachovho absolutizmu v roku 1849. Po Rakúsko-uhorskom vyrovnaní bolo žandárstvo v Uhorsku zrušené.

V dôsledku nízkej efektivity drábskeho systému bolo v roku 1881 znova zriadené pod názvom Uhorské kráľovské žandárstvo (Magyar Király Csendőrség). Ich úlohou bolo hlavne hliadkovanie a udržiavanie poriadku na vidieku a slúžili ako prostriedok brachialnej moci štátu. V priebehu 1. svetovej vojny došlo k rozkladu žandárstva do tej miery, že na jej konci už nedokázalo zvládať bezpečnostnú situáciu a bolo nahradzané civilnými poriadkovými oddielmi (občianska stráž, národná stráž, atď.).

V Maďarsku sa o opätovné sformovanie žandárstva zaslúžila dohodová vojenská misia a neskôr sa stalo jednou z hlavných opôr hortiovského režimu. V priebehu 20. rokov 20. storočia došlo najprv k militarizácii a dočasnému zvyšovaniu stavov maďarského žandárstva, čo umožnilo obchádzať obmedzenia dané mierovou zmluvou, a v priebehu 30. rokov nastáva výrazná politizácia jeho dôstojníckeho zboru. V roku 1944 bolo žandárstvo zapojené do realizácie deportácií židovského obyvateľstva, neskôr boli žandári využívaní aj na frontovej línii. V marci 1945 bolo maďarské žandárstvo nariadením Dočasnej národnej rady rozpustené a následne, na princípe kolektívnej viny, prehlásené za zločineckú organizáciu. Jeho členovia čelili trestnému stíhaniu.

Šabl'a, ktorá je vystavená ako predmet mesiaca december, bola zavedená v roku 1940 a bola určená pre peších žandárov. Svojím prevedením nadväzovala na predchádzajúce modely uhorských a maďarských žandárskych šablí. Výraznou zmenou je použitie rukoväte z tvrdenej gummy, namiesto drevenej. Na vonkajšej strane 650 mm dlhej čepele je vyrazené II CS, čo je označenie II. žandárskeho obvodu s veliteľstvom v Székesfehérvári, do ktorého, v čase pričlenenia k Maďarsku, patrili aj Nové Zámky. Za ním nasleduje číslo zbrane.

Šabl'a bola do múzea získaná v 60. rokoch kúpou od pána Nagyfalussyho z Nových Zámkov.